

NaturErhverv
Att: Policy
Nyropsgade 30
1780 København V.

Journalnummer 14-8050-000010

d. 5. juni 2014

Hørings svar vedr. udkast til: "Det danske hav- og fiskeriudviklingsprogram 2014-2020.

På baggrund af erfaringer opnået i programperioden 2007-2013 ønsker de danske fiskeri-LAG'er hermed at udtrykke en fælles holdning til udkastet til det nye fiskeriudviklingsprogram. Først og fremmest vil vi gerne udtrykke glæde over, at der i den nye programperiode er mulighed for at fortsætte arbejdet med udvikling i regi af fiskeri-LAG'er med anvendelse af LEADER-metoden.

MEN, da der i udkastet s. 67 stilles tvivl om, hvorvidt man overhovedet agter at anvende CLLD - Community Lead Local Development (den nye betegnelse for LEADER-metoden), vil vi med dette fælles høringssvar på det kraftigste opfordre til, at Fiskeri-LAG'erne som minimum får endnu en periode til at vise deres værd i.

CLLD/LEADER - metoden

LEADER som metode blev som bekendt introduceret tilbage i 1991 og adskiller sig fra alle andre forordninger først og fremmest ved at være en særlig metodisk tilgang til udvikling.

Set fra de lokale aktionsgruppers side handler det således først og fremmest om at investere den tildelte tilskudsramme - ud fra en konkret analyse af lokaleområdets behov og muligheder - med fokus på størst mulig effekt og ud fra en grundlæggende metodisk tilgang.

Om SWOT

Udkastet til fiskeriprogrammet indledes med en "SWOT og identifikationer af behov" (s. 15). Helt overordnet konkluderes det, at dansk fiskeri er kendetegnet ved en række styrker som f.eks. "et positivt driftsresultat og værditilvækst for de fleste kommercielle fartøjer", "en økonomisk effektiv sektor uden overkapacitet", "mange mindre landingssteder sikrer lokal forsyning", og "stærke samarbejdsrelationer mellem fiskerne".

De danske fiskeri-LAG'er har en smule svært ved at genkende ovenstående billede. Set fra "toppen af fiskeripyramiden" blandt de store fartøjer, de store fiskerihavne og de store fiskeriorganisationer kan det måske være rigtigt. Men, der er en meget bred skare af småhavne og fiskere, der driver kystnært fiskeri, for hvem verdenen ser helt anderledes ud. Store udfordringer omkring regulering og kontrol, svindende afsætningsmuligheder, stadigt færre landingssteder kombineret med en centraliseret og ofte monopoliseret afsætningskanal, har for de mindre både med lang afstand til fiskeriauktionen presset prisniveauet for de fangede fisk helt i bund.

Under truslerne peges bl.a. på "fiskeriets negative image", "faldende priser på fisk", "øgede brændstofpriser", "pres på fiskerihavne til byomdannelse og turismefaciliteter frem for fiskerifaciliteter", "vanskelige finansieringsforhold", "nedgang i befolkningstallet", nedgang i kystturismen" etc.

I SWOT-analysen identificeres til gengæld også en række svagheder og muligheder og dermed behov, som vi mener, at de danske fiskeri-LAG'er i høj grad vil kunne bidrage positivt og nytænkende til at forfølge og afhjælpe primært med udgangspunkt i LEADER-metoden (CLLD).

De danske fiskeri-LAG'er ønsker hermed at henlede opmærksomheden på de mange spændende og nytænkende projekter, der er udviklet med bidrag fra LAG-ordningen under fiskeriprogrammet i den netop afsluttede programperiode. Projekter der viser, at fiskeri-LAG'er og LEADER-metoden har vist sig i stand til at komme med en række bud på nye og innovative svar i forhold til de meget store udfordringer, store dele af den danske fiskeriflåde (læs: især de mindre kystnære fiskere) og de danske småhavne står overfor. Projekter, der gennem nytænkning har understøttet og vist nye muligheder for en øget lokal værditilvækst og en fremtid for et ellers lukningstruet kystnært fiskeri, der spiller en stigende rolle i turismesammenhæng.

De gode projekter

Bagenkop Fisk – hvor en gruppe af lokale fiskere er gået sammen om at afsætte direkte via fællesejet fiskebutik kombineret med fælles distribution og afsætning til detailhandelen i nærområdet.

Havfrisk Fisk – hvor mere end 30 kuttere fordelt over hele Danmark er gået sammen i et netværk, der markedsføres i fællesskab, der kontakter kunderne direkte via en sms-tjeneste, der fortæller, hvornår kutteren lægger til kaj og fortæller om dagens fangst – som kan købes ved ankomst direkte fra kutteren.

Lokal forarbejdning af lokalt fangede fisk er blevet genoplivet af en række mindre nye forarbejdningsvirksomheder. Vi ser sådanne genopstå bl.a. i Hune (fiskesalg og skaldyrsrest.), Thorop Strand (fælles salg i Kbh), Svaneke (lokal forarbejdning og salg af lokalt fangede fisk), Hanstholm (forbedrede pakkemuligheder i småindustri) og Skive ("Fra fjord til bord" – netværksløsning til køb og slag af fisk).

I en række småhavne følges det op af mindre fælles modtagerfacilitet og energivenlige ismaskiner og kølerum. Utraditionelle projekter med fokus på energi og miljø har ligeledes set dagens lys via fiskeri-LAG-investeringer, som f.eks. vandbesparelser i den småskalige fiskeindustri og brug af alternative energikilder ved havnene (bølgeenergi, havvandvarmepumper mm.)

Nytænkende fiskeri-relaterede projekter som f.eks. afsøgning af muligheder for udnyttelse af tang i relation til det nye nordiske køkken (tørret og/eller friteret tang), sunde fødevarerprodukter (Skarø-is), tang-ølproduktion (Svaneke Øl), muslingedyrkning via forbedrede metoder omkring linedyrkning (Limfjorden) osv. er de seneste år også dukket op med støtte fra fiskeri-LAG'erne.

Nye lystfisker-projekter har ligeledes set dagens lys. Tidligere fiskekuttere er omlagt til lystfiskerturisme, indkvarteringssteder samarbejder med lokale sportsfiskerklubber om formidling og tiltrækning af turister – især udenfor højsæsonen, o.lign.

Mange af de berørte projekter er initieret af de muligheder, der har vist sig via det udprægede tværsektorielle og tværregionale samarbejde, der er opstået i regi af fiskeri-LAG'erne, og som fortjener mindst en programperiode mere for at bevise sit fulde værd.

Generelt

I den kommende periode har vi til hensigt i endnu højere grad at være med til at udbrede de gode historier, således at bredere kredse – såvel indenfor som udenfor fiskerierhvervet – får øje på de mange positive udviklingsprojekter, der er affødt af LEADER-metoden i regi af fiskeri-LAG'erne. Vi håber dermed at kunne understøtte MBBLs og NaturErhvervsstyrelsens informationsarbejde.

I den nye programperiode vil der være endnu fokus på økonomisk vækst og jobskabelse kombineret med såvel økonomisk som miljømæssig bæredygtighed, herunder med særlig fokus på mulighederne inden for grøn omstilling.

Dette fokus vil der være overalt, såvel inden for EU-systemet som nationalt. Ved at fastholde LEADER's 7 grundprincipper i alt hvad der handler om lokale aktionsgrupper, kan det legitimeres, at støtte "brede" jobskabende investeringen uden alt for megen skelen til, om det alene gavner fiskeriet. Fokus vil i langt højere grad være fokuseret på udviklingen af lokalsamfundene, både for lokalsamfundenes skyld men også med tanke på at styrke turismen i "Vandkants Danmark" og hvad man tilsvarende kalder de kystnære udkanter i de øvrige EU-lande – men naturligvis med fiskerirelaterede investeringer i centrum, da vi taler om et fiskeriprogram!

Fiskeri-LAG'erne er yderst bevidste om, at fokus for den kommende programperiode skal tage sit afsæt i fiskeriet i de fiskeriafhængige områder, der har oplevet tilbagegang og at projekterne derfor skal være nyskabende (eller genskabende) og eksempelvisende.

Vi erkender, at der i den foregående programperiode har været eksempler på projekter, der måske ikke skulle have været kategoriseret som fiskeri-LAG-projekter, men snarere burde have været landdistrikts-LAG-projekter. Årsagen til dette må først og fremmest tilskrives fiskeri-LAG'ernes manglende erfaring, kombineret med uklare meldinger fra de nationale myndigheder, skal vi tillade os at indskyde.

I de senere år har det styrkede netværk blandt fiskeri-LAG'erne været med til at styrke den direkte fiskeri-relaterede dagsorden, og der er opstået en række samarbejdsprojekter og/eller tværregionalt inspirerede projekter via den øgede videndeling.

LEADER-metoden, der baserer sig på lokale partnerskaber, nytænkning, en tværsektoriel tilgang og masser af samarbejder, vil fortsat kunne understøtte en lang række af de muligheder, der fremhæves under fiskeriprogrammets SWOT-analyse. Fiskeri-LAG-projekter prægtes ofte af en tilgang, der styrker den lokale økonomi, fremmer forsyningen af lokale kvalitetsfødevarer og styrker den lokale klyngeudvikling på tværs af de traditionelle branchespecifikke klyngeopfattelser ved f.eks. at indgå i tværsektorielle klynger som f.eks. fødevarerklynger, oplevelsesklynger, eller lign til gavn for beskæftigelsen og turismen.

En af de store muligheder, vi som fiskeri-LAG'erne mener at kunne bidrage positivt til at få ændret, er den trussel, der fremhæves under SWOT-analysen og handler om fiskeriets image. Fiskerne har for en stor dels vedkommende mange års dårlige erfaringer med "omverdenen". De føler, at systemet kvæler dem, og at folk generelt ikke har forståelse for deres situation. Med fiskeri-LAG'erne er der opstået nye alliancemuligheder og dermed nye forretningsgrundlag for

især de mange mindre kystnære fiskere og de tilhørende lokale afsætnings- og forarbejdningsvirksomheder.

Under de 6 primære "unionsprioriteringer" gennemgået under SWOT-analyser er der fremhævet markant mange muligheder under unionsprioritet 4: "SWOT-analyse og identifikation af behov for øget beskæftigelse og territorial samhørighed". Med andre ord synes vi, at CLLD/LEADER-metoden direkte peger på, at fiskeri-LAG'erne bør stå i centrum for endnu en periode.

LEADER-metodens 7 principper fremgår af ENRD's¹ hjemmeside og beskrives som:

1. Områdebaserede lokale udviklingsstrategier for veldefinerede subregionale landdistrikter;
2. Lokale offentlig-private partnerskaber (lokale aktionsgrupper);
3. Bottom-up-strategi med beslutningskompetence til lokale aktionsgrupper hvad angår udarbejdelsen og gennemførelsen af lokale udviklingsstrategier;
4. Tværsektoriel udformning og gennemførelse af strategien baseret på et samvirke mellem aktører og projekter inden for forskellige sektorer i den lokale økonomi;
5. Gennemførelse af innovative strategier;
6. Gennemførelse af samarbejdsprojekter;
7. Netværkssamarbejde mellem lokale partnerskaber

I fiskeriprogrammet er der en lang række "traditionelle" indsatsområder, som f.eks. fremme af konkurrencedygtigt, effektivt og bæredygtigt fiskeri, bæredygtig udvikling af akvakultur, fælles dataopsamling og kontrol, øget beskæftigelse og territorial samhørighed, samt bedre markedsføring og udvikling indenfor forarbejdningssektoren.

Fiskeri-LAG'erne vil gerne fremhæve de mange positive aspekter der er omkring netværk og samarbejde. Mange af de danske fiskeri-LAG'er har deltaget i et eller flere internationale seminarer arrangeret af FARNET. FARNET fungerer som et stort europæisk netværk for videndeling, og det er vigtigt, at der også fremover bliver økonomiske såvel som organisatoriske muligheder for at deltage i disse netværk. I den foregående periode har fiskeriet og fiskeri-LAG'ernes bestyrelser således været meget interesserede i at holde sig orienterede om gode resultater og spændende metoder fra det øvrige Europa.

Organisering af fiskeri-LAG'erne

Afslutningsvis skal det tilføjes, at fiskeri-LAG'erne har været særdeles tilfredse med den frie adgang til sammensætning af fiskeri-LAG'er ud fra naturlige og/eller geografisk identitets- og interessefællesskaber. I MBBL's notat vedr. udpegning af landdistrikts-LAG'erne lægges der op til, at fiskeri-LAG'er evt. vil kunne komme som et tillæg til disse, og at der dermed alene vil blive tale om integrerede landdistrikts- og fiskeri-LAG'er.

De 18 fiskeri-LAG'er fra den gamle periode har haft mange forskellige konstellationer, og gennemgående har der været stor tilfredshed med den selvstændighed, der har været i forbindelse med etablering af disse. Vi forestiller os derfor, at MBBL udpeger de kommuner, der måtte kunne komme i betragtning, og at disse efterfølgende får mulighed for selvstændigt – inden for en given tidshorisont – at komme med egne bud på konstellationer og samarbejdsrelationer. Nogle vil måske således ønske sig en ny selvstændig fiskeri-LAG og andre ønsker måske en integreret fiskeri- og landdistrikts-LAG.

---

¹ ENRD: European Network for Rural Development

Med venlig hilsen

Fiskeri-LAG'er i Danmark 2007-2013

De danske Fiskeri-LAG'er 2007-2013:

Fiskeriaktionsgruppen Næstved, Vordingborg, Guldborgsund, Lolland

FiskeriLAG Midt-Nord

FiskeriLAG Nord

FLAG Vestjylland

LAG Odder

LAG Tønder

LAG Småøerne

LAG Langeland

LAG Haderslev

Fiskeri LAG Fyn

LAG Udvikling Nordvestsjælland

Fiskeri LAG Stevns

LAG Slagelse

LAG Skive

LAG Læsø, Ærø og Samsø

LAG Djursland

LAG Halsnæs

LAG Bornholm